

Կապիտալ
ասեք
մենեջմենթ

**ԿԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՖՈՆԴԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2015Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ
ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ**

Երևան -2016

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	3
2015թ. ՆԵՐԴՐՈՒՄՅՅԻՆ ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ և ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	4
ԴԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ և ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	6
ԱՆԿԱԽ ԱՌԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	7
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	9
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	10
ՓԱՅԱՏԵՐԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐԵԼԻ ՉՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՓՈՓ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	11
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	12
2015թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	13
1. Ներդրումների ամփոփագիր	13
2. Հաշվետու ֆոնդը	14
3. Պատրաստման հիմունքները	16
4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ եական տեղեկատվություն	18
5. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը	25
6. Ռիսկերի կառավարում	30
7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39
8. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական ակտիվներ	39
9. Հետզնման պայմանագրեր	40
10. Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	40
11. Տոկոսային եկամուտ	41
12. Տոկոսային ծախս	42
13. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ վնաս	42
14. Գործարքներ կառավարչի և այլ կապակցված կողմերի հետ	42
15. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	42

Կապիտալ
ասեթ
մենեջմենթ

**«ԿԱՊԻՏԱԼ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ԿԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՐՈՒԹԵՐԻ ՖՈՆԴԻ
ՆԵՐԴՐՈՂՆԵՐԻՆ**

Շուկա մուտք գործելով ԿԱՄ Պետական արժեթղթերի ֆոնդով (ԿԱՄ ՊԱՖ), ինչպես նաև այլ ներդրումային ֆոնդերի միջոցով, որոնք նախատեսում ենք հիմնել ապագայում, մենք հավատացած ենք, «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն Հայաստանի և օտարերկրյա ներդրողներին հնարավորություն կունենան առաջարկել մրցունակ այլընտրանք բանկային ավանդներին և ավանդական այլ ներդրումային սխեմաներին: Ներդրումային ֆոնդերը հասանելի կլինեն թե կորպորատիվ, թե մանրածախ հաճախորդներին, և կարող են հարմար լինել ինչպես երկարաժամկետ, այնպես էլ կարճաժամկետ ներդրումների համար:

2014 թվականի նոյեմբերից ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում տոկոսադրույքների շեշտակի աճը և գների անկումը բացասաբար անդրադարձավ ԿԱՄ Պետական արժեթղթերի ֆոնդի եկամտաբերության վրա: Այնուամենայնիվ մեզ հաջողվել է նշված իրավիճակում ճիշտ կողմնորոշվել՝ կրել քիչ վնասներ, և A, B և C կարգի փայերի դասերի համար և եկամտաբերությունը 2015 թվականի համար չնվազեցնել տարեկան համապատասխանաբար 8.83%, 8.18% և 7.25%, ից:

«Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն Ձեր ուշադրությանն է ներկայացնում ԿԱՄ Պետական Արժեթղթերի Ֆոնդի 2015թ. գործունեությունը ներկայացնող հաշվետվությունը: Սույն հաշվետվությունը նպատակ ունի ներկայացնել Ֆոնդի գործունեության վերաբերյալ ֆինանսական տեղեկատվություն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար: Բացի այդ, մենք ներկայացրել ենք նաև Ֆոնդի գործունեության արդյունքների և ֆոնդի կառավարման ռազմավարությանն առնչվող որոշ հակիրճ մեկնաբանություններ:

Հարցերի դեպքում խնդրում ենք կապվել մեզ հետ:

Հարգանքով՝

Գլխավոր գործադիր տնօրեն,
Ալիկ Առաքելյան

ԿԱՍ Պետական Արժեթղթերի Ֆոնդ

Ներդրումների նպատակայնությունը

ԿԱՍ Պետական Արժեթղթերի Ֆոնդի նպատակը ընթացիկ եկամտի և կայուն աճի ապահովումն է ՀՀ պետական պարտատոմսերի կամ ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված կամ ամբողջովին երաշխավորված պարտատոմսերի մեջ ներդնելու միջոցով: Ֆոնդը նպատակահարմար է պահպանողական ներդրողների համար, որոնք այնուամենայնիվ ցանկանում են ստանալ բարձր եկամտաբերություն և օգտվել ֆոնդի ընձեռած բարձր իրացվելիությունից, առանց բարձր ռիսկերի: Ա դասը նախատեսված է երկարաժամկետ ներդրումային հորիզոն ունեցող ներդրողների համար (4 և ավելի տարի), B դասը՝ միջնաժամկետ ներդրումների (1-3 տարի), իսկ C դասը՝ կարճաժամկետ ներդրումների համար (մինչև 1 տարի):

Շուկայի նկարագիր

2015 թվականի առաջին կիսամյակում պահպանվեց ՀՀ արժեթղթերի շուկայում 2014թ. տարեվերջին արձանագրված տոկոսադրույքների բարձր մակարդակը, իսկ 2015 թվականի փետրվարի սկզբին նաև շեշտակի աճ: 2015 թվականի երկրորդ կիսամյակում նկատվեց տոկոսադրույքների նվազման կանգ, սակայն ոչ էական: 2015 թվականի առաջին կիսամյակում ՀՀ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության իրականացման շրջանակներում ռեպո և լումաբարդային վարկի տոկոսադրույքները շարունակեցին մնալ բարձր մակարդակում:

Որպես ՀՀ պետական արժեթղթերի շուկայի բնութագրիչ կարող ենք վերցնել ՀՀ ԿԲ կողմից հաշվարկվող և հրապարակվող GMI պետական պարտատոմսերի ինդեքսը, որը 2015 թվականի դեկտեմբերին արձանագրել է ընդամենը 7.54% աճ:

ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում պահպանվող բարձր տոկոսադրույքների մակարդակը իր ազդեցությունը թողեց նաև ակտիվների այլ դասերի, մասնավորապես կորպորատիվ արժեթղթերի վրա: Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայում նույնպես արձանագրվեց տոկոսադրույքների որոշակի աճ, ինչն առավել քիչ արտահայտվեց ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի դեպքում:

ՀՀ դրամի/ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի տեսանկյունից շուկայում տարածաշրջանային զարգացումների, ՌԴ ֆինանսական շուկայի անկման ազդեցության ներքո 2014 թվականի վերջում ունեցանք ՀՀ դրամի մոտ 15% արժեզրկում, իր բացասական ազդեցությունը թողեց 2015 թվականի ընթացքում ողջ ՀՀ արժեթղթերի շուկայի, և մեր կողմից կառավարվող ֆոնդերի եկամտաբերության վրա:

Պորտֆելի նկարագիր

2015թ.-ի առաջին երկու ամսիների ընթացքում տոկոսադրույքների բարձր մակարդակի, ինչպես նաև շեշտակի աճի պատճառով, ֆոնդը ընտրեց համեմատաբար ավելի պահպանողական քաղաքականություն՝ անցում կատարելով ավելի կարճաժամկետ պարտատոմսերի: Սակայն ընդհանուր եկամտաբերությունը բարձրացնելու նպատակով, ինչպես նաև ներդրողներին արտարժույթային տատանումներից որոշակի չափով ապահովագրելու համար երկրորդ կիսամյակից սկսած, ԿԱՍ ՊԱՖ ֆոնդը սկսեց կնքել Ռեպո համաձայնագրեր, և տարեվերջին, փոփոխելով ֆոնդի կանոնները, ներդրումներ սկսեց կատարել նաև դոլարային պարտատոմսերում:

Ներդրումների արդյունքներ

Եկամտաբերության ընդհանուր ցուցանիշներ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	ՄԵԿ ՏԱՐԻ	ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ԱՄՍԱԹՎԻՑ
Դաս A	8.83%	51.92%
Դաս B	8.18%	49.59%
Դաս C	7.25%	46.64%
GMI ինդեքսը պետական պարտատոմսերի համար	7.54%	-

ԿԱՄ Պետական Արժեթղթերի Ֆոնդի հիմնադրման ամսաթիվն է՝ 2013թ. ապրիլի 13: Համաձայն Ֆոնդի կանոնների, Կառավարիչը Ֆոնդի հիմնադրումից հետո մեկ տարվա ընթացքում պարտավոր է սահմանել և ներկայացնել այն համեմատական ուղենիշը, որի հիման վրա փայտերեղը պետք է հնարավորություն ունենան գնահատել Ֆոնդի եկամտաբերության մակարդակը՝ համեմատական ուղենիշների հիման վրա: Որպես ուղենիշ է վերցվում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող GMI ինդեքսը: Ուղենիշն իրենից չի ներկայացնում համապատասխան ներդրման կամ ակնկալվող կամ խոստացվող եկամտաբերության վերաբերյալ հավաստիացում: Մասնակիցը իրավունք չունի պահանջել վնասի փոխհատուցում Կառավարչից, կամ որևէ պատասխանատվության միջոց կիրառել Կառավարչի հանդեպ՝ հիմք ընդունելով համապատասխան ուղենիշը: Այն իրենից ներկայացնում է որոշակի համեմատելի ցուցանիշների ամբողջություն, որն ըստ իր ներդրումային հատկանիշների (ռիսկայնություն, ժամկետայնություն, իրացվելիություն) լավագույնս է համապատասխանում տվյալ Ֆոնդի փայերի ներդրումային հատկանիշներին:

Վերը նշված արդյունքները հիմնված են ակտիվների զուտ արժեքի վրա և ենթադրում են բաշխման ենթակա շահույթի կրկին ներդրում (եթե այդպիսին կա):

Նախկին ցուցանիշները ՉԵՆ նշանակում, որ դրանք շարունակվելու են ապագայում:

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2015Թ. ՂԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՐՁԱՆԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ և ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ԿԱՍ պետական արժեթղթերի ֆոնդի (այսուհետև՝ Ֆոնդ կամ ԿԱՍ ՊԱՖ) 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն որոշակի գործարքների էության, Ֆոնդի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական գործունեության այլ միջոցառումների և դրույթների վերաբերյալ, և
- Ֆոնդի գործունեության անընդհատությունն ապահովելու կարողության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Ֆոնդի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության և ապահովության մշակման, ներդրման և պահպանման համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Ֆոնդի գործառնությունները արտացոլելու և ներկայացնելու և ցանկացած ժամանակ Ֆոնդի ֆինանսական վիճակը ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու համար, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Ֆոնդի ակտիվների անվտանգության ապահովման ուղղությամբ խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները ղեկավարության կողմից հաստատված են հրապարակման համար 2016թ. ապրիլի 29-ին:

Ստորագրված է Ընկերության ղեկավարության անունից՝

Ալիկ Առաքելյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Կարեն Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ, «Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

29 ապրիլի 2016թ.
Երևան, Հայաստանի
Հանրապետություն

ԱՆԿԱՏԱՆ ԱՌԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՄ պետական արժեթղթերի ֆոնդի փայտերերին

Մեր կողմից իրականացվել է ԿԱՄ պետական արժեթղթերի ֆոնդի կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Դեկլարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Դեկլարությունը պատասխանատու է ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի ապահովման համար, որը դեկլարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է՝ մեր կողմից իրականացված աուդիտի արդյունքում կարծիք արտահայտել ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտը իրականացրեցինք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ հավաստիացում ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողություններից, ներառյալ՝ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները նաև ներառում են ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման կանոնների և մեթոդների համապատասխանության, դեկլարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար են և համապատասխան՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԱՄ պետական արժեթղթերի ֆոնդի ֆինանսական վիճակը, և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների:

Սրբուհի Հակոբյան
Գործադիր տնօրեն

[Handwritten Signature]
Արդիմեղ Դևոյան
Արդիտի ղեկավար

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
29 ապրիլի, 2016թ.

Հավանականություն...	926,172	343,492
Պարտավորություններ...	47	35
Դրամական ակտիվներ...	927,633	343,492
Ընդամենը...	526	265
Ընդամենը...	433,308	432
Պարտավորություններ...	1,519, 1,490 և 1,468 գրամ	
Պարտավորություններ...	126,717 Ա. դրամ, 5,228 Ա. դրամ և 56,929 Ա. դրամ	
Ընդամենը...	201թ.	
Վճարված...	1,389 և 1,357 գրամ	
Ընդամենը...	224,763 Ա. դրամ, 5,294 Ա. դրամ և 57,982 Ա. դրամ	
Ընդամենը...	483,016	241,753

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրատարակվելու հարձակումով...

Այն Գերագույն
Հիշատակը գործադիր տնօրեն

Հարցն հանդիպումը
Գերագույն հիշատակը, «Դ» ՀԿ ամսագրի
ՓԲԸ Գերագույն Գերագույնը

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

(հազար դրամ)	ճան.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրույթյամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրույթյամբ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	2,163	499
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1, 8		
- Ֆոնդի կողմից պահվող		479,679	395,897
- Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված	9	444,580	-
Այլ դեբիտորական պարտք		-	45,256
Ընդամենը ակտիվներ		926,422	441,652
Պարտավորություններ			
Վճարման ենթակա շահութահարկ		47	35
Հետզնման պայմանագրեր		432,833	-
Այլ կրեդիտորական պարտք		528	384
Ընդամենը պարտավորություններ (առանց Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների)		433,408	419
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ` մեկ փայի դիմաց 1,519, 1,496 և 1,466 դրամ արժեքով համապատասխանաբար 226,714 A դասի, 5,296 B դասի և 95,929 C դասի վճարման ենթակա փայերի պայմաններում (2014թ. դեկտեմբերի 31-ին` մեկ փայի դիմաց 1,396, 1,383 և 1,367 դրամ արժեքով 224,763 A դասի, 5,296 B դասի և 87,882 C դասի վճարման ենթակա փայերի պայմաններում)		493,014	441,233

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրապարակման համար ղեկավարության կողմից 2016թ. ապրիլի 29-ին:

Ալիկ Առաքելյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Կարեն Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ, «Էյ-Էն աուդիտ»
ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

(հազար դրամ)	Ծան.	2015թ.	2014թ.
Տոկոսային եկամուտ	11	54,859	37,149
Ֆինանսական ծախսեր	12	(2,634)	(1,775)
Չուտ վնաս շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	13	(7,720)	(12,794)
Ընդամենը գործառնական եկամուտ		44,505	22,580
Այլ եկամուտ		-	3
Ներդրումային կառավարման վճարներ	14	(3,995)	(3,583)
Պահառուական վճարներ		(708)	(523)
Կոմիսիոն վճարներ		(442)	(98)
Ընդամենը գործառնական ծախսեր		(5,145)	(4,201)
Չուտ եկամուտ նախքան շահութահարկի գծով ծախսը		39,360	18,379
Շահութահարկի գծով ծախս		(47)	(35)
Տարվա շահույթ		39,313	18,344
Փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ		39,313	18,344

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրապարակման համար ղեկավարության կողմից 2016թ. ապրիլի 29-ին:

Ալիկ Առաքելյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Կարեն Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ, «Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

ՓԱՅԱՏԵՐԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐԵԼԻ ՉՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԱՄՓՈՓ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

(հազար դրամ)	ճան.	Փայատերերին վերագրելի գուտ ակտիվներ
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		76,650
Փայատերերի կողմից թողարկումներ և մարումներ		
Փայերի թողարկում		494,030
Փայերի մարում		(147,791)
Փայերի հետ գործարքներով գուտ անձ		346,239
Փայատերերին վերագրելի գուտ ակտիվների անձ տարվա ընթացքում		18,344
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10	441,233
Փայատերերի կողմից թողարկումներ և մարումներ		
Փայերի թողարկում		82,669
Փայերի մարում		(70,201)
Փայերի հետ գործարքներով գուտ անձ		12,468
Փայատերերին վերագրելի գուտ ակտիվների անձ տարվա ընթացքում		39,313
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10	493,014

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրապարակման համար ղեկավարության կողմից 2016թ. ապրիլի 29-ին:

Ալիկ Առաքելյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Կարեն Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ, «Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

**ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2015Թ.
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐԿԱ ՀԱՄԱՐ**

(հազար դրամ)	Ճան.	2015թ.	2014թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		52,982	39,184
Վճարված տոկոսներ		(1,789)	(1,775)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների ձեռքբերում		(803,333)	(741,483)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վաճառքից ստացված միջոցներ		269,176	407,187
Վճարված գործառնական ծախսեր		(5,001)	(3,802)
Վճարված շահութահարկ		(35)	(3)
Փոփոխություններ գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում			
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի զուտ աճ		45,207	(45,206)
Հետզնման պայմանագրերի զուտ աճ		431,989	-
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(10,804)	(345,898)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Փայերի թողարկումից ստացված միջոցներ		82,669	494,030
Փայերի մարմանն ուղղված վճարներ		(70,201)	(147,791)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		12,468	346,239
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ			
		1,664	341
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ			
		499	158
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա			
		-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ			
	7	2,163	499

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրապարակման համար ղեկավարության կողմից 2016թ. ապրիլի 27-ին:

Ալիկ Առաքելյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Կարեն Խաչատրյան
Գլխավոր հաշվապահ, «Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

2015Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ներդրումների ամփոփագիր

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Անվանական արժեք	Իրական արժեք	Անվանական արժեք	Իրական արժեք
Նկարագրություն				
Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն և գերատեսչություններ 102.02%				
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր				
9%, 29/04/2018, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	105,000	95,950	-	-
11%, 29/04/2017, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	85,600	85,030	85,600	87,782
10%, 29/04/2020, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	98,000	83,738	-	-
10%, 29/04/2018, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	64,300	60,102	64,300	62,266
12%, 17/02/2018 կիսամյակային, ՀՀ դրամով	54,900	55,550	54,900	57,835
13%, 17/02/2032, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	60,000	51,655	-	-
8%, 29/04/2017, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	50,000	47,632	75,000	71,910
11%, 29/10/2025, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	30,000	23,294	-	-
11%, 29/04/2016 կիսամյակային, ՀՀ դրամով	-	-	55,000	57,229
10%, 29/04/2016 կիսամյակային, ՀՀ դրամով	-	-	57,350	58,875
Ընդամենը Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր		502,951		395,897
<i>(պետական արժեթղթերի արժեքը՝ 537,319 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 405,652 հազար դրամ)</i>				
Կորպորատիվ արժեթղթեր — 85.46%				
Ֆինանսական ծառայություններ				
Անվանական արժեքը՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 8.5%, 16/04/2018, կիսամյակային	444,000 USD	215,581	-	-
Վարկային պորտֆելի արժեթղթավորման հիմնադրամ 1				
Անվանական արժեքը՝ 10,000 ՀՀ դրամ, 15%, 16/04/2018, կիսամյակային	204,400	205,727	-	-
Վարկային պորտֆելի արժեթղթավորման հիմնադրամ 1				
Ընդամենը՝ կորպորատիվ արժեթղթեր		421,308		-
<i>Կորպորատիվ արժեթղթեր՝ 423,088 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ զրո)</i>				
Ընդամենը՝ ներդրումներ - 187.47% (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 89.73%)		924,259		395,897
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր՝ զրո (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 10.26%)		-		45,256
Հետզնման պայմանագրեր՝ (87.69%) (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ զրո)		(432,833)		-
Պարտավորությունները գերազանցող այլ ակտիվներ - 0.32% (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 0.02%)		1,588		80
Չուտ ակտիվներ՝ 100.0%		493,014		441,233

2. Հաշվետու Ֆոնդը

ԿԱՄ Պետական Արժեթղթերի Ֆոնդը (այսուհետև՝ ԿԱՄ ՊԱՖ կամ Ֆոնդ) իրենից ներկայացնում է բաց պայմանագրային ներդրումային ֆոնդ: Հանդիսանալով ներդրումային ֆոնդ, այն ունի կարճաժամկետից մինչև երկարաժամկետ աճի նպատակներ: Ֆոնդը հիմնադրվել է 2013թ. ապրիլի 30-ին՝ Հայաստանի Հանրապետությունում (ՀՀ) անսահմանափակ ժամկետով, որպես բաց ներդրումային ֆոնդ համաձայն ՀՀ օրենսդրության, ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) թիվ 123-Ա որոշմամբ:

Ֆոնդի գրանցման հասցեն է՝ Խորենացու 15, 5-րդ սենյակ, Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:

Ֆոնդի ներդրումային նպատակն է՝ հասնել կայուն միջնաժամկետ եկամտաբերության՝ միևնույն ժամանակ ապահովելով կապիտալի անվտանգությունը այն ներդրվելու տեղական շուկայում դիվերսիֆիկացված կապիտալի արժեթղթերի, տոկոսակիր արժեթղթերի և այլ ածանցյալ գործիքների պորտֆելում՝ մի քանի արժույթներով: Ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել պետական արժեթղթերում և պետական արժեթղթերի ածանցյալ գործիքներում, այդ թվում՝ կանոնակարգվող շուկայից դուրս գտնվող ածանցյալ գործիքներում՝ պայմանով, որ գործարքները կիրականացվեն կարգավորվող պայմանագրային կողմերի հետ և գործիքը կտրամադրի բավարար իրացվելիություն և իրական արժեքի որոշման հնարավորություն:

Ֆոնդի փայերը ենթակա են մարման՝ դրանց տնօրինողի հայեցողությամբ: Փայերը չեն կարող գնվել/վաճառվել արժեթղթերի շուկայում:

Ֆոնդի ներդրումային գործունեությունը կառավարվում է «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ (այսուհետև՝ «Կառավարիչ») կողմից, որը հիմնադրվել է 2012 հոկտեմբերի 18-ին և գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկում որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ՝ ստանալով թիվ 1 լիցենզիան: Կառավարիչը պատասխանատու է ֆոնդի, ներդրումների կառավարման և փայատերերի/մասնակիցների հաշվառման համար: Կառավարիչը ֆոնդի հաշվապահությունն իրականացնելու համար ներգրավել է «Էյ Էն Աուդիտ» ՓԲԸ ընկերությանը, իսկ ֆոնդի պահառու՝ «ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ-ին: «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է ֆոնդի ներդրումային խորհրդատուն (այսուհետև՝ «խորհրդատու»): «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է պրն. Տիգրան Կարապետյանի վերջնական վերահսկողության տակ գտնվող «Կապիտալ Ինվեսթմենթս» ներդրումային ընկերության դուստր ընկերություն:

Գործարար միջավայրը

Կարգավորող մարմինները վերահսկում են ֆոնդի և Կառավարչի գործունեության տարաբնույթ ոլորտները, և կարող են իրականացնել ստուգումներ՝ կիրառելի օրենսդրության, կանոնակարգերի և կանոնների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով: Այս օրենսդրությունը, կանոնակարգերը և կանոնները կարգավորում են գործունեության տարբեր ասպարեզները, ներառյալ՝ վաճառքի և մարքեթինգային գործունեությունը, թրեյդինգային գործառնությունները, հաճախորդների ակտիվների գծով կիրառվող մոտեցումը, շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումը, փողերի լվացման կանխարգելման գործունեությունը, հաճախորդի ճանաչման քաղաքականությունը, հաշվետվությունների և հաշվառման վարումը, ինչպես նաև տնօրենների, ղեկավար և շարքային աշխատակիցների վարվելակարգի կանոնները:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ֆոնդն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, ֆոնդի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և

Ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Ձարգացող երկրների ֆինանսական շուկաները, ինչպիսին է Հայաստանի Հանրապետությունը, ավելի շատ են ենթարկվում զանազան ռիսկերի, քան ավելի զարգացած երկրների շուկաները, այդ թվում՝ տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական, իրավական և օրենսդրական ռիսկերի: Երկրի ապագա տնտեսական զարգացման հիմնական ուղղության վրա իրավական, կանոնակարգման և քաղաքական զարգացման հետ միասին զգալիորեն ազդում են կառավարության կողմից ընդունված հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունները:

Հայաստանը դեռևս գտնվում է տնտեսական և քաղաքական փոփոխությունների գործընթացում: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի այն աստիճան զարգացած գործարար և կանոնակարգային ենթակառուցվածք, որը բնորոշ է ավելի հասուն ազատ շուկայական տնտեսություններին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ են հանդիսանում տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակը և տնտեսավարման կենտրոնացվածությունը, տարածաշրջանային անկայունությունները և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը: Ի լրումն, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեության ծավալները, ինչը թերևս չի արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքները: ՀՀ ապագա տնտեսական ուղղվածությունը մեծապես կախված է կառավարության կողմից ձեռնարկված տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումներից, ինչպես նաև հարկային, իրավական, կանոնակարգային և քաղաքական զարգացումներից:

Ֆոնդի ակտիվների վրա բացասական ազդեցություն կարող են ունենալ ընդհանուր տնտեսական վիճակը, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայում, կանոնակարգային դաշտում և աշխարհաքաղաքական այլ փոփոխությունները, որոնք բոլորն էլ դեր ունեն ակտիվների գնահատման, թրեյդինգային գործունեության, տոկոսադրույքների, ներդրողների ընդհանուր տրամադրվածության նկատմամբ, և դուրս են Ֆոնդի վերահսկողությունից: Վարկային շուկաների իրադրության վատթարացումը, կարճաժամկետ տոկոսադրույքների և արժեթղթերի գնահատումներում նվազումները բացասական ազդեցություն ունեն փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների արժեքի վրա:

Անբարենպաստ փոփոխությունները, որոնք առաջանում են համաշխարհային ֆինանսական համակարգի ռիսկերից, այդ թվում՝ վարկային միջավայրի ցանկացած լճացումը կարող է դանդաղեցնել կամ խոչընդոտել Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը: Ավելին, դեռևս առկա են անորոշություններ՝ կապված երկրների տնտեսական իրավիճակի հետ, որը կարող է հանգեցնել արտասահմանից ներհոսող դրամական միջոցների պակասորդի, ինչպես նաև հանքարդյունաբերական արտադրանքի գների անկման, որը մեծապես որոշիչ դեր է խաղում ՀՀ տնտեսության համար: Առավել խիստ զգալի շուկայական սպառնալիքների և դժվարությունների արդյունքում ՀՀ տնտեսությունը, ինչպես նաև Ֆոնդի գործունեությունը կարող են վատթարանալ:

ՀՀ դրամի արժեզրկումը սկսվել է 2014թ. նոյեմբերին և շարունակվել է 2014թ. դեկտեմբերի ընթացքում: 2015թ. ՀՀ դրամի հետագա արժեզրկումը կանգ է առել և շուկան մեծ տատանումների չի ենթարկվել: Փաստացիորեն, ՀՀ դրամն անգամ փոքր-ինչ արժեվորվել է ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ: ՀՀ դրամի արժեզրկումը կախված է մի շարք գործոններից ինչպիսիք են՝ զլոբալ տնտեսական զարգացումները, առաջին հերթին՝ ԱՄՆ-ում դիտվող աճի պայմաններում ԱՄՆ դոլարի արժեվորումն այլ զարգացող և զարգացած երկրների արժույթների համեմատ: ԱՊՀ երկրներում իրավիճակը էլ ավելի են բարդացնում աշխարհաքաղաքական խնդիրները և նավթի գների անկումը: Այս գործոնները հանգեցրել են տնտեսական աճի կտրուկ անկման Ռուսաստանում և ազգային արժույթի արժեզրկման: Սա իր հերթին մեծացրել է ճնշումը ԱՊՀ տարածաշրջանում, ինչի արդյունքում

կրճատվել են արտահանման և փոխանցումների արդյունքում դուլարային ներհոսքերը:

Ղեկավարության համոզմամբ, իրենց կողմից ձեռնարկվում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները Ընկերության կայուն զարգացումն ապահովելու ուղղությամբ: Կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները արտացոլում են ղեկավարության գնահատականները ներկայիս բիզնես միջավայրի՝ կատարողական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի վրա հնարավոր ազդեցության վերաբերյալ: Այնուամենայնիվ, քանի որ նման ենթադրությունների հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխական պայմաններ և անորոշություններ, ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում այն ճշգրտումների ազդեցությունը, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե վերը նշված հանգամանքները դիտարկելի և արժանահավատորեն չափելի լինեին Յայաստանի Յանրապետությունում:

3. Պատրաստման հիմունքները

ա. Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

բ. Պատրաստման հիմունքները

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Ֆոնդը գործում է անընդհատության հիմունքով և կշարունակի գործունեությունը մոտ ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշակի ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կատարվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք գինը ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով այլ գնահատման մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս՝ Ֆոնդը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության բնութագրերը, եթե շուկայի մասնակիցներն այդ բնութագրերը հաշվի կառնեն չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս: Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով:

Ի լրումն՝ ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված սկզբնական տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները կարելի է նկարագրել հետևյալ կերպ՝

- Մակարդակ 1-ի դեպքում ելակետային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Ֆոնդին հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ:

- Մակարդակ 2-ի ելակետային տվյալներն իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող ելակետային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով:
- Մակարդակ 3-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները:

Ֆոնդն իր հաշվապահական հաշվառումն իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվապահական գրառումների հիման վրա և ճշգրտվել են՝ ՀՀՄՍ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Ֆոնդն ընդհանուր առմամբ ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են ճանոթագրություն 6-ում:

գ. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Ֆոնդն իրականացնում է իր գործունեությունը («Գործառնական արժույթ»): Ֆոնդի գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետ՝ դրամ): Բոլոր արժեքները կլորացված են հազար դրամի չափով, եթե այլ բան նշված չէ:

դ. Հարկում

Ֆոնդը համարվում է կենսաթոշակային ֆոնդ և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն ազատված է շահութահարկից, այսինքն՝ շահութահարկի գծով պահուստի անհրաժեշտություն չկա: Ֆոնդի փայտերերից յուրաքանչյուրն առանձին պատասխանատվություն է կրում ֆոնդից ստացված իր եկամուտների մասով:

ե. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

զ. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՀՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Գնահատումները և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ներառյալ ապագա իրադարձությունների ակնկալիքների վրա, որոնք կարող են տեղի ունենալ տվյալ հանգամանքներում: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից: Դեկավարությունը նաև գնահատումներից բացի, որոշակի դատողություններ է կատարել

հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում: Դատողությունները, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված գումարների և գնահատումների վրա, և որոնք կարող են զգալի ճշգրտումներ առաջ բերել ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներում առաջիկա ֆինանսական տարվա ընթացքում, վերաբերում են իրական արժեքի գործիքներին: Իրական արժեքի լավագույն վկայություն է հանդիսանում դրա գինը ակտիվ շուկայում: Շուկայում գնի բացակայության դեպքում Ֆոնդն օգտագործում է այլ գնահատման տեխնիկաներ, մասնավորապես՝ թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին շուկաներում համանման գործիքների հետ համեմատության մեթոդը: Իրական արժեքի չափումները ներկայացված են ծանոթագրություն 15-ում:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

ա. Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները փոխարկվում են գործառնական արժույթի՝ համապատասխան արտարժույթի համար գործարքի օրվա դրությամբ բորսայի փակման փոխարժեքով, դրա բացակայության դեպքում՝ ՀՀ ԿԲ հայտարարած միջին փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ առկա փոխարժեքով:

Արտարժույթային հոդվածների վերահաշվարկումից (վերագնահատումից) առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես զուտ օգուտ (կորուստ) արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, որոնք ճանաչվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների վերաչափումից առաջացող զուտ օգուտի կամ վնասի տարր:

բ. Տոկոս

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը՝ ներառյալ իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Ֆոնդն արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկման ժամանակ գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքների բոլոր պայմանագրային պայմանները, բայց ոչ ապագա պարտքային կորուստները: Ստացված կամ ստացվելիք տոկոսները, վճարված կամ վճարվելիք տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, համապատասխանաբար որպես տոկոսային եկամուտ կամ տոկոսային ծախս:

գ. Արժեթղթերով գործարքներ և ներդրումային եկամուտ

Արժեթղթերով գործարքները հաշվառվում են գործարքի (արժեթղթերի վաճառքի կամ գնման) ամսաթվին: Տոկոսային եկամուտը հաշվառվում է հաշվեգրման սկզբունքով: Ծահաբաժինների տեսքով եկամուտը հաշվառվում է նախորդ շահաբաժնի ամսաթվին: Արժեթղթերի արժեքը հաշվարկվում է՝ միջին կշռված ինքնարժեքի հիմունքով:

Ինչ վերաբերում է կարճաժամկետ և ֆիքսված եկամտաբերությամբ ներդրումներին, զեղչերը և Էմիսիոն եկամուտները ամորտիզացվում են և հաշվառվում են ներդրումային եկամուտում: Վաճառված արժեթղթերի արժեքը հաշվարկվում է ամորտիզացված արժեքի հիմքով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտը ներառում է իրական արժեքի բոլոր իրացված և չիրացված փոփոխությունները, արտաժույթի փոխարժեքային տարբերությունները, սակայն չի ներառում տոկոսների և շահաբաժինների տեսքով եկամուտը:

դ. Ծախսեր

Բոլոր ծախսերը, ինչպես նաև կառավարչի ծախսերը և վճարները կապված ԿԱՄ ՊԱՖ կենսաթոշակային ֆոնդի գծով պարտականությունների իրականացման հետ կարող են ծախսագրվել Ֆոնդին:

Ֆոնդից գանձվող կառավարման միջնորդավճարը ներառյացված է ծանոթագրություն 14-ում:

ե. Կոմիսիոն ծախսեր

Կոմիսիոն ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունների կատարումից հետո:

զ. Ֆինանսական գործիքներ

Ֆոնդը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարում շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Ծահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի

են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, դ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ.

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում տեսանելի ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ֆոնդի կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլպես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ֆոնդի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՅՄ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ծանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են եկամուտներում կամ ծախսերում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են «այլ օգուտներ և վնասներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի, վնասի և այլ համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով (տե՛ս

ծանոթագրություն 15).

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Ֆոնդն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Ֆոնդը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակարգվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Ֆոնդին կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ՝ գ) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով ճանաչվող ֆինանսական ակտիվներ:

Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով: Իրական արժեքի փոփոխությունից օգուտը և վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում և կուտակվում են ներդրումների վերագնահատման պահուստում, բացառությամբ ոչ ժամանակավոր արժեզրկման կորուստների, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսի, շահաբաժինների տեսքով եկամտի, դրամային ակտիվների դեպքում՝ արտարժույթի փոխարկումից օգուտի և վնասի, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այն դեպքում երբ ներդրումն օտարվում է կամ համարվում է արժեզրկված, նախկինում ներդրումների վերագնահատման պահուստում կուտակված օգուտը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. Առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման գործարքներ. Իր գործունեության բնականոն ընթացքում Ֆոնդն ունենում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (հետգնման), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման): Ֆոնդն օգտագործում է հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերը որպես իր գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրը իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվն ապագայում փոխանակման համար օգտագործված կանխիկ կամ այլ

հատուցման գումարը գումարած տոկոսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք վաճառվում են հետգնման պայմանագրերով, շարունակում են ներկայացվել ֆինանսական հաշվետվություններում իսկ այս պայմանագրերի դիմաց ստացված հատուցումը հաշվառվում է որպես ապահովության միջոց հանդիսացող ավանդ՝ բանկերի հետ ավանդային գործիքներում:

Ֆոնդը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխառության պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Արժեթղթերի փոխանցումը պայմանագրային կողմերին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխացվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Ֆոնդն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Ֆոնդը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Ֆոնդը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Ֆոնդը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Ֆոնդը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը ինչպես նաև ստացված հատույցի դիմած գրավադրված փոխառությունը:

Եթե Ֆոնդի շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Ֆոնդը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Ֆոնդը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետզման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ֆոնդի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. Ֆինանսական գործիքներ: ճանաչումը և չափումը թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները ներկայացվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց վերաչափումից առաջացող բոլոր օգուտները կամ վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գուտ օգուտը կամ վնասը ներառում է ցանկացած տոկոս, որը վճարվել է ֆինանսական պարտավորության գծով և ներառվում է «տոկոսային ծախս» տողում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում: Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչում. Ֆոնդն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ֆոնդի պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Է. Մարման ենթակա փայեր և մարման ենթակա փայերի փայատերերին վերագրվող զուտ ակտիվներ

Ֆոնդն առաջարկում է փայերի երեք դաս՝ դաս A, դաս B և դաս C, որոնք ստորադասված են Ֆոնդի պարտավորություններին, բոլոր էական առումներով հավասարազոր են և ունեն միևնույն պայմանները, բացի կառավարչի պարգևավճարի դրույթաչափից, թողարկման և մարման վճարներից և ներդրումային քաղաքականությունից: Մարման ենթակա փայերը ցանկացած պահի կարող են վերադարձվել Ֆոնդին կանխիկացման նպատակով, պայմանով, որ դրանք կպահվեն առնվազն երկու տարի ժամկետով, և դրանք հավասար են Ֆոնդի՝ փային վերագրելի ակտիվի զուտ արժեքի համամասնական չափին: Մարման ենթակա փայերը դասակարգվում են սեփական կապիտալում և չափվում են մարման մեծության չափով:

Մարման ենթակա փայերը թողարկվում և մարվում են հիմք ընդունելով մեկ փայի դիմաց Ֆոնդի սահմանած զուտ ակտիվի արժեքը՝ հաշվարկված Ֆոնդի զուտ ակտիվների բաժանման եղանակով, համաձայն Ֆոնդի կանոնների (որոնք համապատասխանում են ՖՀՄՍ պահանջներին): Թողարկված և մարված փայերի դիմաց ստացված հասույթը և կատարված վճարումները հաշվառվում են որպես շարժ փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների փոփոխության մասին հաշվետվությունում:

Ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքը որոշվում է յուրաքանչյուր Ֆոնդին վերաբերող Կանոնների փաստաթղթերում սահմանված պահին՝ յուրաքանչյուր գործառնական օր («Գնահատման ամսաթիվ») և ցանկացած այլ ամսաթվի դրությամբ, ինչպես կարող է անհրաժեշտ համարվել Կառավարչի կամ նրա կողմից նշանակված անձի կողմից:

ը. Բաշխումներ փայատերերին

Կառավարչի նպատակն է՝ Ֆոնդի եկամուտը չբաշխել փայատերերին, այլ վերստին ներդնել Ֆոնդում:

5. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը

Փոփոխություններ \$ՅՄՍ-ներում, որոնք ազդում են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա. Ընթացիկ տարում ընդունվել/վերանայվել են հետևյալ ստանդարտները և դրանց մեկնաբանությունները: Այս նոր ստանդարտները և դրանց մեկնաբանությունները Էական ազդեցություն չեն ունեցել սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա:

- \$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2010-2012 թվականներ
- \$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2011-2013 թվականներ

\$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2010-2012 թվականներ. \$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումների 2010-2012թթ. թվականներում է մի շարք \$ՅՄՍ-ների փոփոխություններ, որոնք ներկայացված են ստորև:

\$ՅՄՍ 2-ի փոփոխությամբ տեղի է ունենում փոփոխություն «իրավունքի առաջացման պայմաններ» և «շուկայական պայմաններ» հասկացության սահմանման մեջ, ավելացնելով «կատարողական պայմաններ» և «ծառայության պայմաններ» հասկացությունների սահմանումները, որոնք նախկինում ներառված էին «իրավունքի առաջացման պայմանների» սահմանման մեջ:

\$ՅՄՍ 3-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ պայմանական վճարումը, որը դասակարգվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն, պետք է չափվի իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, անկախ նրանից, թե արդյոք պայմանական վճարն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական գործիք` համաձայն ՀՅՄՍ 39-ի կամ \$ՅՄՍ 9-ի, կամ ոչ ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն:

\$ՅՄՍ 8-ում տեղի ունեցած փոփոխություններով պահանջվում է, որպեսզի Հիմնադրամը բացահայտի ղեկավարության դատողությունները` կիրառելով ամբողջականացման չափանիշը գործառնական սեզմենտների նկատմամբ և պարզաբանվում է, որ հաշվետու սեզմենտի ընդհանուր ակտիվների համեմատաբարումը հաշվետու ընկերության ակտիվների հետ պետք է տեղի ունենա միայն այն դեպքում, երբ սեզմենտի ակտիվները կանոնավորապես տրամադրվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնող մարմնին:

\$ՅՄՍ 13-ի եզրակացության հիմքերի վերաբերյալ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ \$ՅՄՍ 13-ի թողարկումը և դրան հետևած փոփոխությունները ՀՅՄՍ 39-ում և \$ՅՄՍ 9-ում չեն հանգեցնում կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքի` առանց տոկոսադրույքի նշման, հաշիվ-ապրանքագրային արժեքով և առանց զեղչման չափման հնարավորության կասեցման, եթե զեղչման ազդեցությունը նշանակալի չէ: Այս փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում անմիջապես:

ՀՅՄՍ 16-ի և ՀՅՄՍ 38-ի փոփոխությունները վերացնում են առկա անհամապատասխանությունները կուտակված մաշվածության/ամորտիզացիայի հաշվառման գծով այն դեպքում, երբ հիմնական միջոցի միավորը կամ ոչ նյութական ակտիվը վերագնահատվում են: Ըստ վերանայված ստանդարտների պարզաբանվում է, որ համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի վերագնահատմանը համապատասխան եղանակով և որ կուտակված մաշվածությունը/ամորտիզացիան իրենից ներկայացնում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված մաշվածության գծով վնասների հաշվարկով դիտարկված հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերություն:

ՀՀՄՍ 24-ում տեղի ունեցած փոփոխությունները պարզաբանում են, որ առանցքային ղեկավար անձնակազմի ծառայություններ տրամադրող կառավարչական կազմակերպությունը հանդիսանում է հաշվետու ընկերության հետ փոխկապակցված կողմ: Համապատասխանաբար, հաշվետու ընկերությունը պետք է բացահայտի կառավարչական կազմակերպությանը առանցքային ղեկավար անձնակազմի ծառայությունների տրամադրման դիմաց վճարված կամ վճարման ենթակա բոլոր հաշվեգրված գումարները որպես կապակցված կողմերի հետ գործարքներ: Այնուամենայնիվ, նման փոխհատուցման բացահայտում չի պահանջվում:

Ֆոնդի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունները եական ազդեցություն կունենան Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2011-2013 թվականներ. 2011-2013 թվականների ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումները ներառում են տարբեր ՖՀՄՍ-ների հետևյալ փոփոխությունները:

ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ստանդարտը չի կիրառվում բոլոր տեսակի համատեղ ձեռնարկումների ձևավորման հաշվառման նկատմամբ տվյալ համատեղ ձեռնարկման ֆինանսական հաշվետվություններում:

ՖՀՄՍ 13-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների խմբի զուտ հիմունքով իրական արժեքի որոշման համար պորտֆելի բացառման շրջանակը ներառում է բոլոր պայմանագրերը, որոնք կարգավորվում են և հաշվառվում են համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի կամ ՀՀՄՍ 9-ի, անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք տվյալ պայմանագրերը համապատասխանում են ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների սահմանմանը` համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի:

ՀՀՄՍ 40-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՀՀՄՍ 40-ը և ՀՀՄՍ 3-ը փոխադարձաբար բացառելի չեն, և կարող է պահանջվել այդ երկու ստանդարտների միաժամանակ կիրառումը: Համապատասխանաբար, ներդրումային գույք ձեռք բերող ընկերությունը պետք է որոշի, թե արդյոք տվյալ գույքը համապատասխանում է ներդրումային գույքի սահմանմանը` համաձայն ՀՀՄՍ 40-ի, և արդյոք գործարքը համապատասխանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման սահմանմանը` համաձայն ՀՀՄՍ 3-ի:

Ֆոնդի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունները եական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ֆոնդը չի իրականացրել որևէ հրապարակված սակայն դեռևս չգործող ստանդարտի, փոփոխության կամ մեկնաբանության վաղ կիրառություն:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՅՄՍ-ներ

Տոկոսը չի իրականացրել հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող հետևյալ նոր և վերանայված ՖՅՄՍ-ների վաղ կիրառում:

<ul style="list-style-type: none"> • ՖՅՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ 	<p>Գործում է 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Փոփոխություններ ՌՅՄՍ 1 ստանդարտում. Բացահայտման նախաձեռնություն • Փոփոխություններ ՖՅՄՍ 10, ՖՅՄՍ 12 և ՌՅՄՍ 28 ստանդարտներում. Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը: • ՖՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2012-2014թթ. ցիկլ 	<p>Գործում է 2016թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:</p>

ՖՅՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ: 2009թ. նոյեմբերին հրապարակված ՖՅՄՍ 9 նոր պահանջներ է սահմանել ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման համար: ՖՅՄՍ 9 փոփոխվել է 2010թ. հոկտեմբերին՝ ներառելով ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապաճանաչման պահանջներ, ինչպես նաև՝ 2013թ. նոյեմբերին՝ սահմանելով հեջավորման ընդհանուր հաշվառման նոր պահանջներ: 2014թ. հուլիսին ՌՅՄՍԻ-ն թողարկեց ՖՅՄՍ 9-ի լրամշակված տարբերակը, որում հիմնականում ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահանջները, ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման գծով սահմանափակ թվով փոփոխություններ: ՖՅՄՍ 9 նպատակ ունի փոխարինելու ՌՅՄՍ 39. Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը ստանդարտին:

ՖՅՄՍ 9-ի հիմնական պահանջները հետևյալն են՝

- **Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը:** ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են ըստ բիզնես մոդելի, որով դրանք պահվում են, ինչպես նաև ըստ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի բնութագրերի: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, և պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերն իրենից ներկայացնում են միայն մայր գումար և դրա չվճարված մասի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների հավաքագրում, սկզբնական ճանաչումից հետո սովորաբար չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

ՖՅՄՍ9-ի 2014թ. տարբերակը ներկայացնում է «իրական արժեք այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով» հասկացությունը բիզնես մոդելում պահվող պարտքային գործիքների մասով, որոնց նպատակն իրագործվում է թե պայմանագրային դրամական հոսքերի հավաքագրման և թե ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով, և որոնք ունեն ֆինանսական ակտիվին բնորոշ պայմանագրային պայմաններ, ըստ որոնց առաջանում են դրամական հոսքերի որոշակի ժամկետներ, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա վրա կուտակված տոկոսի մարում՝ չափվող սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով: Բոլոր այլ պարտքային և կապիտալ ներդրումները չափվում են իրենց իրական արժեքով: Ավելին, ՖՅՄՍ 9-ի համաձայն, կազմակերպությունները կարող են անփոփոխ որոշում կայացնել հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու սեփական կապիտալում (որը չի պահվում առևտրային նպատակներով)

Ներդրման իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, ընդ որում շահույթում կամ վնասում ճանաչելով միայն շահութաբաժինների տեսքով եկամուտը:

- Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը:** Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են նույն կերպ՝ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն, սակայն առկա են տարբերություններ կապված Ընկերության սեփական վարկային ռիսկի չափմանը վերաբերող պահանջների հետ: ՖՀՄՍ 9-ով պահանջվում է, որպեսզի ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը, որը վերագրելի է տվյալ պարտավորությանը բնորոշ վարկային ռիսկին, ներկայացվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, եթե պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությունների ազդեցության ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում չի ստեղծում կամ մեծացնում շահույթում կամ վնասում հաշվառման անհամապատասխանությունը: Ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկին վերագրվող՝ իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն դասակարգվում շահույթում կամ վնասում:
- Արժեգրվում:** ՀՀՄՍ9-ի 2014թ. տարբերակում ներկայացվում «Ակնկալվող վարկային վնասի» մոդելը ֆինանսական ակտիվների արժեգրվման չափման նպատակով՝ ի հակադրություն ՀՀՄՍ 39-ով նախատեսված հաշվեգրված վարկային վնասի մոդելի: Ակնկալվող վարկային վնասի մոդելով պահանջվում է, որպեսզի Ընկերությունը հաշվառի ակնկալվող վարկային վնասները և այդ ակնկալվող վարկային վնասներում տեղի ունեցած փոփոխությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արտացոլելու համար վարկային ռիսկում սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր տեղի ունեցած փոփոխությունները: Այլ կերպ ասած՝ վարկային պատահարի տեղի ունենալը այլևս անհրաժեշտ պայման չէ վարկային վնաս ճանաչելու տեսանկյունից:
- Ջեջավորման հաշվառում:** Ներկայացնում է հեջավորման հաշվառման նոր մոդել, որը նպատակ ունի սերտ համապատասխանություն ասպահովել կազմակերպությունների կողմից ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի հեջավորման ընթացքում գործարկվող ռիսկերի կառավարման գործընթացներին: Ըստ ՀՀՄՍ 9-ի ավելի ճկուն մոտեցում է սկսել կիրառվել հեջային հաշվառման ենթակա գործարքների տեսակների մասով, մասնավորապես, ընդլայնվել են այն գործիքների տեսակները, որոնք կարող են դիտարկվել որպես հեջավորման գործիքներ, և ոչ ֆինանսական միավորների ռիսկի տարրերի տեսակները, որոնք ենթակա են հեջային հաշվառման: Ավելին, արդյունավետության ստուգումը փոխարինվել է «տնտեսական հարաբերությունների» սկզբունքով: Բացի այդ, այլևս չի պահանջվում հեջի արդյունավետության հետընթաց գնահատում: Ներդրվել են նաև Ընկերության ռիսկերի կառավարման գործունեության գծով բացահայտման լրացուցիչ պահանջներ:
- Ապաճանաչում:** Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչման պահանջները շարունակելու են գործել ըստ ՀՀՄՍ 39-ի:

Այս ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ից և թույլ է տրվում դրա վաղ կիրառումը: Կախված ՀՀՄՍ 9-ի կիրառման ընտրված մոտեցումից, անցումային շրջանում տարբեր պահանջների գծով առաջին անգամ կիրառում կարող է տեղի ունենալ մեկ կամ մեկից ավելի ամսաթվերով:

Ֆոնդի ղեկավարությունը ակնկալում է, որ ՀՀՄՍ 9-ի կիրառումը ապագայում կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական

պարտավորությունների գծով ներկայացված գումարների վրա: Սակայն, նպատակահարմար չէ \$ՅՄՍ 9-ի ազդեցության վերաբերյալ ողջամիտ գնահատում տրամադրելը առանց մանրամասն ուսումնասիրություն իրականացնելու դրա ազդեցության վերաբերյալ:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում: Բացահայտման նախաձեռնություն. ՀՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունները պարզաբանում են էականություն հասկացության գործնական կիրառման սկզբունքը: Այս փոփոխությունները գործում են 2016թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար: Տոկոսի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը որևէ ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ \$ՅՄՍ 10, \$ՅՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 ստանդարտներում. Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը: \$ՅՄՍ 10, \$ՅՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 ստանդարտների փոփոխությունները պարզաբանում են, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գծով բացառություններ կարող են տրամադրվել մայր ընկերությանը, որը հանդիսանում է ներդրումային ընկերության դուստր ընկերություն, անգամ եթե ներդրումային ընկերությունը իր բոլոր դուստր ընկերությունները չափում է իրական արժեքով՝ համաձայն \$ՅՄՍ 10-ի: Փոփոխություններով նաև պարզաբանվում է, որ ներդրումային ընկերությանը վերջինիս ներդրումային գործունեության հետ կապված ծառայություններ մատուցող դուստր ընկերության համախմբման պահանջը ներդրումային ընկերության համար կիրառելի է միայն այն դուստր ընկերությունների մասով որոնք ինքնին ներդրումային ընկերություն չեն հանդիսանում:

Տոկոսի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ \$ՅՄՍ 10, \$ՅՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 ստանդարտների փոփոխությունների կիրառումը որևէ ազդեցություն կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Տոկոսը ներդրումային ընկերություն չէ և չունի հուղինգային ընկերություն, դուստր կամ ասոցիացված ընկերություն, որը կհամապատասխաներ ներդրումային ընկերության չափանիշներին:

\$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2012-2014 թվականներ: 2012-2014 թվականների \$ՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումները ներառում են տարբեր \$ՅՄՍ-ների հետևյալ փոփոխությունները:

\$ՅՄՍ 5-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ակտիվի վերադասակարգումը կամ օտարումը՝ վաճառքի համար պահվող ակտիվից սեփականատերերին բաշխման համար պահվող ակտիվի կամ հակառակը, չպետք է համարվի վաճառքի պլանի կամ սեփականատերերին բաշխման պլանի փոփոխություն և պետք է կիրառվեն օտարման նոր մեթոդի հանդեպ կիրառելի դասակարգման, ներկայացման և չափման պահանջները: Ավելին, այս փոփոխություններով պարզաբանվում է, որ ակտիվները, որոնք այլևս չեն համապատասխանում սեփականատերերին բաշխման համար պահվող ակտիվի չափանիշներին, պետք է դիտարկվեն նույն կերպ, ինչ ակտիվները, որոնք դադարում են դասակարգվել որպես վաճառքի համար պահվող: Այս փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով:

\$ՅՄՍ 7-ի փոփոխությունները լրացուցիչ պարզաբանում են, թե արդյոք սպասարկման պայմանագիրն իրենից ներկայացնում է փոխանցված ակտիվում շարունակական մասնակցություն՝ փոխանցված ակտիվների գծով պահանջվող բացահայտումների տեսանկյունից: Ի լրումն, \$ՅՄՍ 7-ի փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանելու, որ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման բացահայտման պահանջները, թեև հստակորեն պարտադիր չէ

ներկայացնել բոլոր միջանկյալ ժամանակահատվածների կրճատ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում, սակայն կարող է պահանջվել այս բացահայտումների ներառումը կրճատ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում ՀՀՄՍ 34-ի հետ համապատասխանությունը ապահովելու տեսանկյունից: Այս փոփոխությունը պետք է կիրառվի հետընթաց կերպով:

ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ բարձր որակի կորպորատիվ պարտատոմսերը, որոնք օգտագործվում են կենսաթոշակային հատուցումների զեղչատոկոսի գնահատման համար, պետք է թողարկվեն հատուցումների վճարման արժույթով: Փոփոխությունները կիրառվում են տվյալ փոփոխությունների առաջին անգամ կիրառմամբ ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ սկսած ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանից:

ՀՀՄՍ 34-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՀՀՄՍ 34-ով պահանջվող տեղեկատվությունը, որը ներկայացված է միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների որևէ այլ մասում, սակայն միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններից դուրս, պետք է խաչաձև հղման միջոցով ներկայացվի միջանկյալ հաշվետվության և միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների այլ մասերի միջև, որը պետք է հասանելի լինի օգտագործողներին միևնույն պայմաններով և միևնույն ժամանակ, ինչ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները:

Ֆոնդի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը զգալի ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

6. Ռիսկերի կառավարում

Ֆոնդի գործունեությանը բնորոշ են մի շարք ֆինանսական ռիսկեր, ինչպիսիք են՝ շուկայական, վարկային, իրացվելիության ռիսկերը, ինչպես նաև՝ ոչ ֆինանսական ռիսկեր, ինչպիսիք են՝ տեխնոլոգիական, գործառնական, իրավաբանական և վարկանիշային ռիսկերը: Այս ռիսկերի հայտնաբերումը և կառավարումը կարևորագույն դեր է խաղում Կառավարչի և Ֆոնդի հաջողության և ֆինանսական կայունության տեսանկյունից: Այս ծանոթագրությունը ներկայացնում է նշված ռիսկերի հավանականությունը Կառավարչի և Ֆոնդի համար, այդ ռիսկերի չափման և կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները:

Կառավարիչն ակտիվ դեր ունի ռիսկերի կառավարման գործընթացում, ինչպես նաև ունի սահմանած քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, համաձայն որոնց տարբեր ստորաբաժանումներ և վերահսկողություն իրականացնող միավորներ պատասխանատու են գնահատման ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և վերահսկողության իրականացման համար: Ռիսկերի կառավարման աշխատանքների վերահսկողությունն իրականացնում է Կառավարչի գործադիր մարմինը, որը պատասխանատու է ռիսկի գործոնների ուսումնասիրության և վերահսկողության համար, և վարում է ռիսկերի կառավարման քաղաքականության և գործընթացների շարունակական մշակման և բարելավման աշխատանքները: Առանձնահատուկ ռիսկ պարունակող ոլորտներն են՝

- վարկային և շուկայական ռիսկերը, որոնք առաջանում են որոշակի արժեթղթերի գծով դիրքերի ձեռքբերման հետևանքով,
- տեղեկատվական անվտանգության և տվյալների պաշտպանության ռիսկերը, որոնց գծով առանձնահատուկ ուշադրություն պահանջող ոլորտներն են տեղեկատվական անվտանգության և տվյալների պաշտպանության քաղաքականությունը, ընթացակարգերը և վերահսկողությունները,
- ներդրումների կառավարումը, որտեղ առանձնահատուկ ուշադրություն են պահանջում այն

գործողությունները, որտեղ Ֆոնդը և նրա պրինցիպալները հանդես են գալիս որպես ներդրումային կառավարիչներ,

- գործառնական ռիսկերը, որտեղ առանձնահատուկ կարևորություն է տրվում ներքին գործընթացների, մարդկային ռեսուրսների և համակարգերի աշխատանքների ոչ պատշաճ կատարմանը կամ խափանմանը կամ արտաքին միջադեպերի կամ հարաբերությունների (մատակարարներ, գործընկերներ) գծով առաջանալիք ռիսկերին:

Կառավարչի կողմից սահմանված են քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, որոնցով պետք է առաջնորդվեն աշխատակիցները՝ հաճախորդների հետ հարաբերություններում, ինչպես նաև զանազան գործընկերների հետ փոխհարաբերություններ կառուցելու պայմանները: Հաճախորդներին առնչվող քաղաքականություններում անդրադարձ է արված հաճախորդների կողմից ֆոնդերում մասնակցության, տվյալների և ֆիզիկական անվտանգության, ոլորտի կանոնակարգերի և էթիկայի կանոնների պահպանման հարցերին, ինչպես նաև կարգավորվում են աշխատակիցների և խորհրդատուների վարքագծի կանոնները:

Կառավարչի գործունեությանը բնորոշ են ռիսկեր: Հետևաբար, չնայած ռիսկային ոլորտների հայտնաբերմանն ուղղված քայլերին, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման քաղաքականություններին և ընթացակարգերին, չի կարելի բացառել, որ Կառավարիչը և Ֆոնդը կարող է անկանխատեսելի վնասներ կրել գործառնական և այլ ռիսկերի առաջացման արդյունքում:

ա. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական ռիսկերն այն ռիսկերն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքներից, որոնց հակված է Ֆոնդը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կամ ավարտին: Ֆինանսական ռիսկն իրենից ներկայացնում է շուկայական ռիսկը (ներառյալ՝ տոկոսադրույքի ռիսկը, արտարժույթի ռիսկը և այլ զնային ռիսկերը, վարկային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը): Ֆինանսական ռիսկի կառավարման գործառնակ առաջնային նպատակն է՝ սահմանել ռիսկի սահմանաչափերը, այնուհետև՝ ապահովել, որ ռիսկի հակվածությունը մնա այդ սահմանաչափի շրջանակներում:

Ֆոնդը կարող է պահպանել ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների տարբեր դիրքեր՝ համաձայն իր ներդրումային կառավարման ռազմավարության: Ֆոնդի կանոններում սահմանված են ներդրումային քաղաքականությունը և ուղղությունները, որոնք ամփոփում են ֆոնդի ընդհանուր ռազմավարությունը, ռիսկի դիմելու ցանկությունը և ընդհանուր ռիսկերի կառավարման փիլիսոփայությունը: Ֆոնդի ներդրումային պորտֆելի սահմանափակումները կարգավորված են նաև ՀՀ ԿԲ խորհրդի 06 դեկտեմբերի 2011թ. թիվ 337-Ն որոշմամբ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը կորստի ռիսկն է, որ կարող է առաջանալ փոխառուի, ապահովագրողի կամ պայմանագրային կողմի՝ պայմանավորվածության համաձայն ֆինանսական պարտավորությունները կատարելու կարողության վատթարացման արդյունքում: Ֆոնդը կրում է վարկային ռիսկ առաջին հերթին ներդրումային գործունեության և բանկերում մնացորդների գծով: Ֆոնդը փորձում է կառավարել իր վարկային ռիսկը՝ կիրառելով վերահսկվող ներդրումային ռազմավարություն, ինչպես նաև կիրառելով ողջամիտ դատողություն բանկային գործընկերներ ընտրելիս: Ֆոնդը կարող է կատարել ֆինանսավորման ապահով գործարքներ, մասնավորապես՝ վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (ռեպո պայմանագրեր), կամ գնման և վերավաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման պայմանագրեր)՝ Ֆոնդի ակտիվների մինչև 10% չափով: Ապահով գործարքների գծով, որոնք ներառում են հետգնման և վերավաճառքի պայմանագրեր, Ֆոնդին թույլ է տրվում վաճառել կամ վերագրավադրել որպես գրավ պահվող արժեթղթերը և օգտագործել այս արժեթղթերը դրանց փոխառության գործարքներում կամ փոխանցել

պայմանագրային կողմերին՝ կարճ դիրքերի փակման նպատակով:

Կառավարիչը պատասխանատու է վարկային ռիսկի վերահսկողության համար և պատասխանատու է ֆոնդի վարկային ռիսկի կառավարման համար, այդ թվում՝ պարտքային քաղաքականության ձևակերպում, գրավի պահանջների բավարարում, վարկերի գնահատում, վարկային ռիսկի ուսումնասիրություն և գնահատում, պայմանագրային կողմերի գծով, ինչպես նաև ըստ թողարկողի, վարկային ռեյտինգի միջակայքերի, շուկայի իրացվելիության և երկրի գծով կուտակումների սահմանափակում: Դեկավարությունը չունի ներքին վարկանշման համակարգ և վարկային ռիսկը կառավարելու նպատակով կանոնավորապես գնահատում է ակտիվների որակը, սահմանում է իր ռիսկի ախորժակը՝ կիրառելով, ի թիվս այլ միջոցների, սահմանափակումների քաղաքականություն, խոշոր գործարքների գծով սահմանելով հաստատումների մեխանիզմ: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկային ռիսկի ենթարկվածությունը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31		2014թ. դեկտեմբերի 31	
	Հաշվեկշռային արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Երկիր	Վարկանիշ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,163	499	Հայաստան	Չվարկանշված
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
ՀՀ պետական արժեթղթեր	502,951	395,897	Հայաստան	Չվարկանշված
Կորպորատիվ արժեթղթեր, արտադրություն	421,308	-	Հայաստան	Չվարկանշված
Կորպորատիվ արժեթղթեր, ֆինանսական ծառայություններ	-	45,256	Հայաստան	Չվարկանշված
Ընդամենը	926,422	441,652	-	-

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ՀՀ տարածքում գտնվող գործարքային կողմերի հետ են ֆինանսական ակտիվներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆոնդը դժվարություն կունենա իր այն ֆինանսական պարտավորությունները կատարելիս, որոնց մարումը նախատեսվում է կատարել կանխիկով կամ այլ ֆինանսական ակտիվներով: Ֆոնդը իրացվելիության լրացուցիչ մակարդակ է ապահովում՝ օվերնայթ կանխիկ միջոցներով և կարճաժամկետ ներդրումներով, դրանով իսկ ապահովելով օրական ֆինանսավորման կարիքները և զուտ ակտիվների աճը փայտերերի համար: Կանխիկի դիրքի և դրամական հոսքերի վրա ազդող գործոնները ներառում են արժեթղթերով ներդրումային գործունեությունը, փայերի բաժանորդագրման և մարման տեմպերը: Այս գործոնների համակցությունը կարող է առաջացնել էական տատանումներ որոշակի ժամկետներում կանխիկի դիրքի գծով:

Ֆոնդի քաղաքականությունը և ներդրումային կառավարչի մոտեցումը իրացվելիության կառավարմանը կայանում է նրանում, որպեսզի ֆոնդը ունենա բավարար իրացվելիություն պարտավորությունների կատարման, ներառյալ՝ փայերի մարման համար, թե ընթացիկ, և թե սթրեսային իրավիճակներում՝ առանց ֆոնդի վարկանիշին անընդունելի վնաս հասցնելու կամ կորուստներ առաջացնելու:

Ըստ կանոնների, Ֆոնդը պարտավոր է մարել փայերը (օրենքով սահմանված կարգով) համապատասխան ծանուցում ստանալուց հետո երեք օրվա ընթացքում: Համապատասխանաբար, իրացվելիությունն ապահովելու համար Ֆոնդը հաշվի է առնում արդեն իսկ ստացված և ակնկալվող՝ փայերի մարման ծանուցումները:

Ֆոնդը չի պահում կանխիկ միջոցներ՝ բոլոր այդ պահանջները բավարարելու համար, քանի որ փորձը ցույց է տալիս, որ մարման տեմպերը կարող են կանխատեսվել ողջամիտ մակարդակով, և ղեկավարությունը կարծում է, որ Ֆոնդի ակտիվները բարձր իրացվելի են և կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ապահովելու համար ֆինանսական պարտավորությունների գծով կանխիկի արտահոսքերը:

Ստորև բերված աղյուսակում, ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ճանաչված են 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ներկայացնում են Ֆոնդի մնացած պայմանագրային մարման ժամկետները իր ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով: Աղյուսակը կազմվել է հիմք ընդունելով ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական հոսքերը, ելնելով ամենավաղ ամսաթվից, երբ Ֆոնդի համար կարող է առաջանալ վճարման պարտավորություն:

Ֆոնդն իր իրացվելիության ռիսկը կառավարելու համար ներդրում է կատարում այնպիսի արժեթղթերում, որոնք հնարավոր կլինի իրացնել 30 օրից պակաս ժամկետում:

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Հաշվե- կշռային արժեք	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	1-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,163	2,163	-	-	-	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	924,259	924,259	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	926,422	926,422	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Այլ կրեդիտորական պարտք	528	528	-	-	-	-
Հետզևման պայմանագրեր	432,833	432,833	-	-	-	-
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	493,014	493,014	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	926,375	926,375	-	-	-	-
Չուտ դիրք	47	47	-	-	-	-

(հազար դրամ)	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Հաշվե- կշռային արժեք	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	1-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	499	499	-	-	-	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	395,897	395,897	-	-	-	-
Հակադարձ հետզևման պայմանագրեր	45,256	45,256	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	441,652	441,652	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Այլ կրեդիտորական պարտք	384	384	-	-	-	-
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	441,233	441,233	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	441,617	441,617	-	-	-	-
Չուտ դիրք	35	35	-	-	-	-

Ըստ ղեկավարության գնահատումների, որոշակի ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող դրամական հոսքերը տարբերվելու են դրանց պայմանագրով նախատեսված պայմաններից, ելնելով նրանից, որ ղեկավարությունը կարող է իր հայեցողությամբ տնօրինել դրամական հոսքերը, կամ նախորդ փորձը ցույց է տալիս, որ դրամական հոսքերը կարող են տարբերվել պայմանագրով նախատեսված պայմաններից: Դեկավարությունը տնօրինում է արժեթղթերի պորտֆել, որն իրացվելի է և կարող է օգտագործվել ֆինանսական պարտավորությունների և փայերի մարման արտահոսքերն ապահովելու համար:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը այն ռիսկն է, որ շուկայում գործող գների փոփոխությունները, ինչպիսիք են տոկոսադրույքի ռիսկը, արժեթղթերի արժեքի, արտարժույթի փոխարժեքի և վարկային սպրեդերի փոփոխությունները կազդեն Ֆոնդի եկամուտների կամ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վրա: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, ինչը թույլ կտա պահպանել ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով եկամտաբերության օպտիմալացումը: Ֆոնդի կառավարիչն իրականացնում է իր ներդրումային գույքի կառավարում ըստ գործիքների և օրական կտրվածքով:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ֆոնդին բնորոշ է ֆինանսական գործիքների պորտֆելի իրական արժեքի կամ եկամտի/ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների տատանման արդյունքում: Ֆոնդի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների գծով Ֆոնդի քաղաքականությունն է՝ գործարքներ կատարել այնպիսի մարման ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքներով, որոնք լավագույնս համապատասխանում են Ֆոնդի փայատերերի տարիքային խմբին և փայերի մարման ակնկալվող ժամկետներին: Այնուամենայնիվ, տոկոսադրույքի ռիսկի ազդեցությունը կարող է բարձր լինել՝ շուկայում գերիշխող տոկոսադրույքների տատանումների արդյունքում:

Տոկոսաբեր ակտիվները ֆինանսավորվում են առաջին հերթին Ֆոնդին բաժանորդագրվելու միջոցով, որոնք իրենցից ներկայացնում են ոչ տոկոսակիր ֆինանսավորման աղբյուրներ:

Տոկոսային եկամտի վրա կարող են ազդեցություն ունենալ այդ ակտիվների ծավալի և համադրության, ինչպես նաև տոկոսադրույքների և պորտֆելի կառավարման ռազմավարության տատանումները: Երբ տեղի է ունենում տոկոսադրույքների անկում, Կառավարիչը կարող է փորձել մեղմել այդ անկման բացասական ազդեցությունը՝ ավելացնելով ներդրումային պորտֆելում ակտիվների մարման ժամկետները՝ ակտիվի եկամտաբերությունը անփոփոխ թողնելու նպատակով:

Ստորև ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տոկոսադրույքի միջակայքի դիրքը ֆինանսական գործիքների գծով:

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
	Հաշվե- կշռային արժեք	1 ամսից պակաս	1-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսա- կիր
Ֆինանսական ակտիվներ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,163	2,163	-	-	-	-	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	924,259	924,259	-	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	926,422	926,422	-	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Ոչ տոկոսակիր գործիքներ							
Այլ պարտավորություններ	528	-	-	-	-	-	528
Հետզման պայմանագրեր	432,833	432,833	-	-	-	-	-
Փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	493,014	-	-	-	-	-	493,014
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	926,375	432,833	-	-	-	-	493,542
Չուտ դիրք	47	493,589	-	-	-	-	(493,542)

(հազար դրամ)	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
	Հաշվե- կշռային արժեք	1 ամսից պակաս	1-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսա- կիր
Ֆինանսական ակտիվներ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	499	499	-	-	-	-	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	395,897	395,897	-	-	-	-	-
Հակադարձ հետզման պայմանագրեր	45,256	45,256	-	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	441,652	441,652	-	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Ոչ տոկոսակիր գործիքներ							
Այլ պարտավորություններ	384	-	-	-	-	-	384
Փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	441,233	-	-	-	-	-	441,233
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	441,617	-	-	-	-	-	441,617
Չուտ դիրք	35	441,652	-	-	-	-	(441,617)

Քանի որ Ֆոնդի ֆինանսական գործիքների գծով դրամական միջոցների հոսքերից որևէ մեկը 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապակցված չէ լողացող տոկոսադրույքի, Ֆոնդը չի պատրաստում և ներկայացնում տոկոսադրույքի ռիսկի զգայունության վերլուծություն, քանի որ այս առումով առկա չէ ազդեցություն շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են միջին տոկոսադրույքները տոկոսակիր գործիքների գծով՝ հիմք ընդունելով Կառավարչի վերանայած հաշվետվությունները: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այդ ակտիվների ժամկետայնությունից ելնելով դրանց եկամտաբերության մոտավոր պատկերը՝

Տարեկան % արտահայտությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ	13.43%	8.50%	10.14%	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ	11.15%	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է այն ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով, որոնք Ֆոնդի գործառնական արժույթով չեն պահվում: Կառավարիչն ունի սահմանված քաղաքականություն՝ Ֆոնդի վրա արտարժույթի ռիսկի ազդեցությունը կառավարելու համար՝ Ֆոնդի կանոններում սահմանված արտարժույթի դիվերսիֆիկացման պայմանների համաձայն: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ֆոնդի վրա արտարժույթի ռիսկի ազդեցությունը պայմանավորված է ԱՄՆ դոլարով գնանշված կորպորատիվ արժեթղթերով, որոնք առկա են ներդրումային պորտֆելում:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,163	-	2,163
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	708,678	215,581	924,259
	710,841	215,581	926,422
Պարտավորություններ	(432,833)	-	(432,833)
Պարտավորություններ՝ առանց փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվների	(528)	-	(528)
Հաշվեկշռային բաց դիրք	277,480	215,581	493,061
(հազար դրամ)	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	499	-	499
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	395,897	-	395,897
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	45,256	-	45,256
	441,652	-	441,652
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ՝ առանց փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվների	(384)	-	(384)
Հաշվեկշռային բաց դիրք	441,268	-	441,268

2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ՀՀ դրամի արժուրումը կամ արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ, ինչպես ներկայացված է ստորև՝ կհանգեցնել զուտ ակտիվների աճի (նվազման) և շահույթի կամ վնասի, ստորև նշված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների վրա որոնք Ֆոնդի ողջամիտ գնահատմամբ համարվել են հնարավոր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ բոլոր մնացած փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքերը, մնում են անփոփոխ:

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Արժեզրկում	Արժևորում	Արժեզրկում	Արժևորում
	Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ		Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	
10% ԱՄՆ դոլարի շարժ	21,558	(21,558)	-	-

Այլ ռիսկեր

ա. Գործառնական ռիսկի կառավարում

Ֆոնդի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը, որպեսզի հավասարակշռի ֆինանսական կորուստները, ինչպես նաև իր հեղինակությանը հասցվող վնասը: Գործառնական ռիսկի շուրջ զարգացման և վերահսկողության ձևավորման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Ֆոնդի կառավարիչը, որի կառավարման համար նա առաջնորդվում է ընդհանուր ստանդարտներով, ինչը ներառում է վերահսկողություն բիզնես գործընթացների նկատմամբ:

բ. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ֆոնդի կապիտալը ներկայացված է փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներով: Ֆոնդը փորձում է ներդրումների բաժանորդագրումները ներդնել այնպես, որ ապահովի Ֆոնդի ներդրումային նպատակների իրականացումը՝ մինևույն ժամանակ պահպանելով բավարար իրացվելիությունը փայտերերի մարումներն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը կարող է մարել և թողարկել նոր փայտեր՝ Ֆոնդի հիմնադիր փաստաթղթերի համաձայն:

գ. Ոչ ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Տեխնոլոգիական և գործառնական ռիսկեր: Կառավարիչը և, համապատասխանաբար՝ Ֆոնդը, ենթակա են տեխնոլոգիական և գործառնական ռիսկերի, որն իրենից ներկայացնում է Կառավարչի, նրա մատակարարների կամ նրան ծառայություն մատուցող կողմերի վերահսկողության ընթացակարգերում կամ տեխնոլոգիական համակարգերում առկա թերությունների արդյունքում հնարավոր կորուստները, որոնք սահմանափակում են տեղեկատվության հավաքագրման, մշակման և հաղորդակցման հնարավորությունը, իր սեփական, ինչպես նաև փայտերերի գործարքները արդյունավետ և անխափան իրականացնելու հնարավորությունը: Այս ռիսկը նաև ներառում է մարդկային սխալի, աշխատակիցների ոչ պատշաճ վարքագծի, համակարգչային վիրուսների, տեղեկատվական հարձակումների, ահաբեկչության, ինչպես նաև բնական աղետների ռիսկը: Կառավարչի գործառնականությունները մեծապես պայմանավորված են իր տեխնոլոգիական համակարգերի ամբողջական և անխափան գործունեությունից և հաջողության գրավականը մասնավորապես նաև կայանում է տեխնոլոգիաների ժամանակին բարելավումներով՝ հաշվի առնելով հաճախորդի հետզհետե փոփոխվող կարիքները: Ֆոնդի համակարգերի խափանումների, սխալների կամ անսարքության

դեպքում, գործառնությունները կարող են զգալի բացական ազդեցություն կրել: Գործունեության նման խափանումներից խուսափելու համար, Ֆոնդը վարում է կրկնօրինակման և տվյալների վերականգնման գործառնություններ, այդ թվում՝ տվյալների կրկնօրինակման և հաղորդակցության ապահովման միջոցներ, ինչպես նաև իրականացնում է աղետների դեպքում տվյալների վերականգնման ստուգումներ:

Գործառնական ռիսկը մեղմացնող հսկողական մեխանիզմներ մշակման և ներդրման համար առաջնահերթ պատասխանատվություն է կրում ղեկավար անձնակազմը: Կառավարիչն ունի տվյալների հետ աշխատանքի ստանդարտները կարգավորող քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, որոնք անդրադառնում են թե ներքին տեղեկատվությանը, աշխատակիցների անձնական տվյալներին, և թե ոչ հանրային սեփականություն հանդիսացող՝ հաճախորդի տվյալներին: Կառավարիչը սահմանում է աշխատակիցների, կապալառուների և մատակարարների համար գաղտնիության պահպանման ակնկալվող չափանիշները: Տվյալների անվտանգության գծով անցկացվում են կանոնավոր վերապատրաստումներ:

Անկախ ռիսկերի կառավարման աշխատանքներից, ոչ միշտ է հնարավոր կանխել կամ կանխարգելել տեխնոլոգիական կամ գործառնական գործընթացների խափանումները, ինչպես նաև կեղծիքի կամ այլ խեղաթյուրումների հավանականությունը, հետևաբար՝ Կառավարչի կողմից ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումները ոչ բոլոր դեպքերում կարող են արդյունավետ լինել: Կառավարիչը և Ֆոնդը կարող են ենթարկվել դատական հայցերի, կրել վնասներ և կանոնակարգային պատժամիջոցների ենթարկվել, և կարող են ստիպված լինել բավականաչափ միջոցներ ներդնել խոցելի կետերը և այլ ռիսկերի արդյունքները մեղմելու և վերականգնելու ուղղությամբ:

Կարգավորման ռիսկեր: Որպես արժեթղթերի, ակտիվների կառավարման շուկայի մասնակից, Կառավարիչը ենթակա է կառավարական, վերահսկող մարմինների (մասնավորապես՝ ՀՀ Կենտրոնական բանկի և ՀՀ ֆինանսների նախարարության) կողմից կանոնակարգման: Այս կանոնակարգող մարմինները սովորաբար ըստ իրենց հայեցողության իրավասու են ավելի մեծ սահմանափակումներ սահմանել կանոնակարգվող միավորի գործունեության համար՝ նպատակ ունենալով պաշտպանել ներդրողների կամ հանրության շահերը: Կառավարիչը նաև ենթակա է կարգավորող կամ կարգավորման պահանջների, որոնք մասնավորապես առնչվում են հաճախորդների հանդեպ տարաբնույթ ֆիդուցիար պատավորություններին, կառավարման վճարներին, համապատասխանության գործողությունների իրականացմանը, միջնորդային պայմանագրերին, շահերի բախմանը, գովազդման, կառավարչի և հաճախորդների միջև գործակալության խաչաձև և հիմնական գործարքների սահմանափակումներին, գրանցումների վարման և հաշվետվությունների ներկայացման, բացահայտման ինչպես նաև կեղծիքից պաշտանվածության ընդհանուր դրույթներին:

Ֆինանսական կազմակերպությունները, որպես կանոն, պետք է ներդնեն փողերի լվացման կանխարգելման քաղաքականություններ, իրականացնեն աշխատակիցների հատուկ վերապատրաստման դասընթացներ, նշանակեն փողերի լվացման կանխարգելման համար պատասխանատու աշխատակցի: Ավելին, տվյալների գաղտնիության և պաշտպանության ոլորտում կանոնակարգային գործառնությունները ողջ աշխարհում շարունակաբար զարգանում են, և պայմանավորված են հիմնականում տեխնոլոգիաների զարգացմամբ, և որպես արդյունք՝ տեղեկատվության արագ տարածման հնարավորություններով: Ֆոնդի/Կառավարչի հանդեպ կիրառելիության շրջանակներում պետք է ապահովվի համապատասխանություն այդ կանոնակարգային պահանջների հետ:

Ղեկավարությունը զգալի ներդրում է կատարել իր գործունեությանն առնչվող տարաբնույթ իրավաբանական և կանոնակարգային/կարգավորման պահանջների հետ համապատասխանությունն ապահովելու ուղղությամբ: Չնայած օրենսդրական և կանոնակարգային/կարգավորման պահանջների հետ համապատասխանությունն ապահովելու ուղղությամբ կատարված քայլերին, առկա են մի շարք ռիսկեր, մասնավորապես այն մասով, որ կանոնակարգային դաշտը կարող է լինել ոչ հստակ կամ կանոնակարգող մարմնի կողմից կարող են վերանայվել դրանց կիրառման ցուցումները: Կանոնակարգող մարմնի կողմից Կառավարչի կամ դրա հետ փոխկապակցված անձանց, աշխատակիցների, պաշտոնատար անձանց հանդեպ ցանկացած հարկադրանք կարող է հանգեցնել տույժերի, տուգանքների, դադարեցման կամ չեղյալ հայտարարման հրամանների, հարկադիր գործողությունների, կասեցման կամ լիազորությունների դադարեցման, կամ այլ կարգապահական միջոցների գործադրմանը, ընդհուպ մինչև գործունեության սահմանափակումը: Նշվածներից ցանկացածի պարագայում Կառավարչի և Ֆոնդի վարկանիշը կարող է վնաս կրել և դա կարող է բացասաբար ազդել գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա: Պահանջների հետ համապատասխանության բացակայության արդյունքում կարող են կիրառվել զգալի դրամական և ոչ դրամական պատժամիջոցներ:

7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	2,163	499
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,163	499

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմելով 0.44% (2014թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 0.11%) համակենտրոնացում զուտ ակտիվների գծով:

8. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական ակտիվներ

(հազար դրամ)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Պետական արժեթղթեր	502,951	395,897
Կորպորատիվ արժեթղթեր	421,308	-
Ընդամենը շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	924,259	395,897

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են խոշոր հայկական կազմակերպությունների արժեթղթեր և պետական արժեթղթեր (տես Ծան. 1): Այս գործիքներն իրենցից ներկայացնում են այն սահմանված ֆինանսական գործիքների մաս, որոնք համատեղ են կառավարվում Կառավարչի կողմից և ունեն կարճաժամկետ շահութաբերության վերջին միտումներ, կամ կազմում են ֆինանսական ակտիվների խմբի մաս, որոնք կառավարվում են և որոնց կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով՝ համաձայն Ֆոնդի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության, և տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով այդ հիմունքներով: Որպես այդպիսին այս ակտիվները սահմանվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ: Գրավադրված ակտիվները ներկայացված են Ծան. 9-ում:

9. Հետզնման պայմանագրեր

Ֆոնդն ունի հետզնման կամ հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ֆինանսական հատվածի մի շարք կազմակերպությունների հետ: Հետզնման պայմանագրերով փոխառության տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին՝ Ֆոնդի կողմից ստացված դրամական միջոցների դիմաց: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել պայմանագրային կողմերին, այն դեպքում, եթե առկա չէ Ֆոնդի կողմից իր պարտավորությունների չկատարում, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավորված է արժեթղթերը հետ վերադարձնել պայմանագրի ժամկետը լրանալու դեպքում: Ֆոնդի կարծիքով այն պահում է հիմնականում բոլոր ռիսկերը և օգուտները՝ կապված այս արժեթղթերի հետ և հետևաբար՝ դրանք չի ապաճանաչել: Այս գործարքները տեղի են ունենում ավանդական փոխատվությանը, արժեթղթերի փոխառությանը և փոխատվությանը բնորոշ պայմաններով, ինչպես նաև այն արժեթղթերի բորսաների պահանջների համաձայն, որտեղ Ֆոնդը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հատվածի ընկերությունների հետ կնքված հետզնման պայմանագրերով Ֆոնդի պարտավորությունները կազմում էին 432,833 հազար դրամ, այդ թվում՝ հաշվեգրված տոկոս 845 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ զրո):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, այս պարտավորությունների գծով որպես գրավ ստացված ֆինանսական ակտիվների (որոնք իրենցից ներկայացնում էին ՀՀ կառավարության պարտքային արժեթղթեր) իրական արժեքը կազմում էր 444,580 հազար ՀՀ դրամ:

10. Փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ

Ֆոնդն ունի երեք դասի թողարկված փայերի տեսակներ՝ Դաս A, Դաս B և Դաս C: Բոլոր դասերը հանդիսանում են Ֆոնդի ամենաստորադաս ֆինանսական գործիքների դասերը և հավասարաբաժնե են դասակարգվում բոլոր էական առումներով և ունեն միևնույն պայմանները, բացի կառավարչական վճարի դրույքաչափից, թողարկման և մարման վճարների պայմաններից և ներդրումային քաղաքականությունից: Մարվող փայերը կարող են վերստին ներդրվել ֆոնդում ցանկացած պահի՝ Ֆոնդի՝ տվյալ փային վերագրելի զուտ ակտիվների արժեքին համարժեք կանխիկով: Մարվող փայերը դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություն և չափվում մարման գումարով:

Մի շարք փայերում տեղի ունեցող շարժը և փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

Փայերի քանակը	2015թ.			
	Դաս A	Դաս B	Դաս C	Ընդամենը
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	224,763	5,296	87,882	317,941
Փայերի թողարկումը տարվա ընթացքում	1,951	-	57,778	59,729
Փայերի մարումը տարվա ընթացքում	-	-	(49,731)	(49,731)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	226,714	5,296	95,920	327,939
Փայերի քանակը	2014թ.			
	Դաս A	Դաս B	Դաս C	Ընդամենը
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	5,814	5,993	47,112	58,919
Փայերի թողարկումը տարվա ընթացքում	222,281	1,060	140,155	363,496
Փայերի մարումը տարվա ընթացքում	(3,332)	(1,757)	(99,385)	(104,474)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	224,763	5,296	87,882	317,942

2015թ.				
(հազար դրամ)	Դաս A	Դաս B	Դաս C	Ընդամենը
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	313,758	7,323	120,152	441,233
Փայերի թողարկումը տարվա ընթացքում	2,885	-	79,784	82,669
Փայերի մարումը տարվա ընթացքում	-	-	(70,201)	(70,201)
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ	27,781	599	10,933	39,313
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	344,423	7,922	140,668	493,014
Ակտիվների զուտ արժեքն ըստ փայերի (դրամով)	1,519.20	1,495.85	1,466.38	1,503.36

2014թ.				
(հազար դրամ)	Դաս A	Դաս B	Դաս C	Ընդամենը
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	7,598	7,808	61,244	76,650
Փայերի թողարկումը տարվա ընթացքում	302,295	1,426	190,309	494,030
Փայերի մարումը տարվա ընթացքում	(4,664)	(2,509)	(140,618)	(147,791)
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ	8,529	598	9,217	18,344
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	313,758	7,323	120,152	441,233
Ակտիվների զուտ արժեքն ըստ փայերի (դրամով)	1,395.95	1,382.74	1,367.20	1,387.78

Փայերի գնում, մարում և բաշխում

Ֆոնդի փայերը առաջարկվում են մեկ փայի դիմաց դրա զուտ ակտիվների արժեքով յուրաքանչյուր գործառնական օր` համաձայն հաջորդ օրվա 03:00 դրությամբ հասանելի տեղեկատվության («զուտ ակտիվների արժեքի որոշման ժամ»)։ Աշխատանքային օրն այն օրն է, երբ ՀՀ կարգավորող շուկան բաց է։ Փայերը կմարվեն զուտ ակտիվների այն արժեքով, որը կգործի զուտ ակտիվների արժեքի որոշման ժամի դրությամբ։ Ֆոնդի կողմից ստացված ներդրումային եկամուտը կուտակվում և վերստին ներդրվում է Ֆոնդում և հաշվի է առնվում փայի արժեքը որոշելիս։

Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են պարտավորություններ` ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և հաշվառվում են այն արժեքով, որը վճարման ենթակա կլինեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ, եթե փայատերերը որոշեին օգտվել փայերի մարման իրավունքից (առանց մարման միջնորդավճարների և այլ ծախսերի, եթե այդպիսիք կան)։ Փայատերերն իրավունք ունեն ցանկացած աշխատանքային օր պահանջելու այն փայերի մարման իրավունք, որոնց ձեռքբերումից անցել է երկու տարվա ժամկետ և Ֆոնդը պարտավոր է բավարարել նման հայտը երեք օրվա ընթացքում։

Ֆոնդի կողմից 2015թ. հրապարակված վերջնական զուտ ակտիվների արժեքը, որով իրականացվել են փայերի վերջին թողարկումները և մարումները, կազմել է 1,524.29 ՀՀ դրամ ԴԱՍ A-ի համար, 1,500.36 ՀՀ դրամ ԴԱՍ B-ի համար և 1,471.35 ԴԱՍ C-ի համար (2014թ.՝ ԴԱՍ A: 1,395.08 ՀՀ դրամ, ԴԱՍ B: 1,381.45 ՀՀ դրամ, ԴԱՍ C: 1,366.31)։

11. Տոկոսային եկամուտ

(հազար դրամ)	2015թ.	2014թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Տոկոսային եկամուտ բանկային հաշիվներից	48	549
Պետական արժեթղթեր	47,289	36,600
Կորպորատիվ արժեթղթեր	938	-
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	6,584	-
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	54,859	37,149

12. Տոկոսային ծախս

(հազար դրամ)	2015թ.	2014թ.
Տոկոսային ծախս		
Չետզևման պայմանագրեր	(2,634)	(1,775)
Ընդամենը տոկոսային ծախս	(2,634)	(1,775)

13. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ վնաս

(հազար դրամ)	2015թ.	2014թ.
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ վնաս		
Պետական արժեթղթեր	(7,468)	(12,794)
Կորպորատիվ արժեթղթեր	(252)	-
Ընդամենը շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ վնաս	(7,720)	(12,794)

14. Գործարքներ կառավարչի և այլ կապակցված կողմերի հետ

ա. Կառավարչի պարզևավճար

Կառավարիչն իրավունք ունի ստանալ պարզևավճար տարեկան Ֆոնդի ակտիվների զուտ արժեքի 0.4%, 1.0% և 1.85% ի չափով՝ համապատասխանաբար Դաս A, Դաս B, Դաս C-ի համար, հաշվարկված և հաշվեգրված յուրաքանչյուր գործառնական օրվա համար, որը ենթակա է վճարման ամսական մասնակի մարումների տեսքով: Չափվեցող տարվա համար հաշվարկված կառավարչի պարզևավճարը կազմում էր 3,995 հազար դրամ (2014թ.՝ 3,583 հազար դրամ, որից 339 հազար դրամը ենթակա էր վճարման 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 216 հազար դրամ):

Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի դիմաց վճարումը 2015թ. և 2014թ. Կատարվել է Կառավարչի կողմից:

բ. Կառավարչի մասնակցությունը Ֆոնդում

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Կառավարչին էր պատկանում ֆոնդի 62,500, 5,000 և 63,587 փայլինչը կազմում է տվյալ ամսաթվի դրությամբ մարման ենթակա փայլերի 27.57%, 94.41% և 66.29% համապատասխանաբար (2014թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,000, 2,000 և 26,402 փայլերի 1.78%, 37.76% and 30.04% համապատասխանաբար), Դաս A, Դաս B, Դաս C-ի համար: Կառավարչի ընդհանուր մասնակցության չափը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կազմում էր 39.8% (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 10.1%):

15. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆոնդի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և բացահայտումները պահանջում են որ իրական արժեքը որոշվի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների համար: ՖՐՄՍ-ի սահմանմամբ, իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև չափման ամսաթվի դրությամբ սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս:

Չափվի առնելով մի շարք ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթը՝ ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական արժեքին: Որոշակի այլ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական

պարտավորությունների գծով ղեկավարությունն օգտագործում է ստորև նկարագրված մեթոդները՝ դրանց չափման և բացահայտման նպատակով: Կիրառելի լինելու դեպքում, տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ծանոթագրություններում բացահայտվում է իրական արժեքի որոշման համար օգտագործված լրացուցիչ տեղեկատվություն, սակայն, հաշվի առնելով սուբյեկտիվ դատողությունը և անորոշությունները, իրական արժեքը չպետք է համարվի անմիջապես իրացվելի՝ ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներ/ Ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հազար դրամով	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)	Եական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների հարաբերակց ությունը իրական արժեքին
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ ՀՀ պետական և կառավարական պարտքային արժեթղթեր	502,951	Մակարդակ 2	Չեղջված դրամական հոսքեր Չեղջված դրամական հոսքեր՝ հիմնված պայմանագրով ամրագրված՝ պարտքային արժեթղթերի պայմանների վրա և ակտիվ շուկայում գնանշված պետական եկամտաբերության կորը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Կիրառված եկամտաբերության կորը տատանվում էր 10.46% - 15.79% միջակայքում	կ/չ	կ/չ
Կորպորատիվ պարտքային արժեթղթեր	421,308	Մակարդակ 2	Չեղջված դրամական հոսքեր՝ հիմնված պայմանագրով ամրագրված՝ պարտքային արժեթղթերի պայմանների վրա և ակտիվ շուկայում գնանշված եկամտաբերության կորը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տվյալ գործիքի համար: Կիրառված եկամտաբերության կորը տատանվում էր 8.45% - 11.6% միջակայքում:	կ/չ	կ/չ
	924,259	-	-	-	-

Ֆինանսական ակտիվներ/ Ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հազար դրամով	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)	Եական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների հարաբերա- կցությունը իրական արժեքին
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ ՀՀ պետական և կառավարական պարտքային արժեթղթեր	395,897	Մակարդակ 2	Չեղջված դրամական հոսքեր Չեղջված դրամական հոսքեր՝ հիմնված պայմանագրով ամրագրված՝ պարտքային արժեթղթերի պայմանների վրա և ակտիվ շուկայում գնանշված պետական եկամտաբերության կորը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Կիրառված եկամտաբերության կորը տատանվում էր 8.78% - 14.42% միջակայքում:	կ/չ	կ/չ
	395,897	-	-	-	-

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգման ընթացքում Ղեկավարությունը հիմնվում է սեփական դատողությունների վրա՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Գնահատման եականությունը որոշելիս հիմք է ընդունվում իրական արժեքով ամբողջությամբ չափումը:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածի դրությամբ մակարդակ 1-ից դեպի մակարդակ 2 և հակառակը փոխանցումներ տեղի չեն ունեցել:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքը, որը չի չափվում շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով (թեև պահանջում է իրական արժեքով բացահայտում). Ֆոնդի կառավարիչը համարում է, որ ելնելով ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթից, ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները մոտ են դրանց իրական արժեքին: Այս գնահատումները դիտարկված են հիմք ընդունելով համընդհանուր կիրառելի գնագոյացման մոդելները՝ հիմնված զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծության վրա, ընդ որում, ամենաեական ելակետային տվյալները համարվում են զեղչատոկոսները, որոնք արտացոլում են գործընկերների վարկային ռիսկը: Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվները նշվում են մարման գումարներով: